

ЕКОНОМІКО-СОЦІАЛЬНІ ВІДНОСИНИ В ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СФЕРІ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Тези доповідей
VI Міжнародної науково-практичної конференції
(9–10 травня 2024 року, м. Львів)

За загальною редакцією
Наталії ПАВЛЕНЧИК

Львів
ЛДУФК ім. Івана Боберського
2024

УДК 336.77:332.2:004

ВПЛИВ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ СВІТОВОГО ЕКОНОМІЧНОГО СЕКТОРУ

Тетяна Шевчук

кандидат економічних наук, доцент

Львівський національний університет імені Івана Франка (Україна)

Використання нових інформаційних технологій для будь-якої діяльності є чинником певних змін й удосконалення. Якщо як таку діяльність уявити світову економіку, то можна відстежити вплив нових інформаційних технологій (ІТ) на процес глобалізації світового сектору економіки. Питання, пов'язані з розвитком світового ринку інформаційних технологій в умовах глобалізації, із впливом інформаційних технологій на продуктивність праці, економічне зростання і розвиток міжнародної торгівлі, роль інформаційних технологій у формуванні конкурентних переваг на мікро- і макрорівнях завжди були і є предметом постійних досліджень вчених із різних країн світу, починаючи з періоду становлення цього ринку і дотепер.

У сучасних умовах глобалізацію можна визначити як процес подолання фізичних відстаней, зниження значущості економічного, соціального, політичного аспектів і заміни їх новими аспектами, які базуються на нових технологіях. Глобалізація, з одного боку, викликає зміни в технологічній структурі національних економік, а з другого боку, є наслідком переходу від традиційної економіки до економіки, заснованої на знаннях (цифрова економіка). «Цифрова економіка» становить собою економічну інфраструктуру, яка зазвичай характеризується переважанням нематеріальних активів (послуг і технологій) і зниженням ролі матеріальних активів. Вона є економікою інтелекту, нових інформаційних технологій, нових бізнес-процесів, які забезпечують конкурентоспроможність компаній на світовому ринку [1].

Цифрова економіка тепер міцно закріпилася як основний рушій глобального зростання. Тож, розглянемо, як цифрові технології впливають на економічні показники [2].

1. Цифровізація кардинально змінює традиційні галузі й сектори. Відбувається зміна класичних бізнес-моделей, аналогові процеси та операції перетікають в інтернет, з'являється можливість формувати персональні пропозиції для кожного окремого клієнта. Автоматизація та роботизація мінімізують потреби в людському ресурсі, стрімко підвищуються ефективність і продуктивність праці. Наприклад, Alibaba не веде власної торгівлі,

Uber не володіє жодною машиною, Amazon не має фізичних магазинів. Порт Роттердам перетворюється в єдиний цифровий простір за допомогою IoT (інтернет-речей).

Щодо України, то кардинальні зміни відбуваються й у тих галузях, які вважають базовими для української промисловості, – металургії, видобутку нафти й газу, енергетиці, агропромислового комплексу тощо. Наприклад, виробник сталі ThyssenKrupp робить упровадження коботів (cobots) на своїх заводах. Нафтогазовидобувна компанія BP активно використовує IoT для моніторингу стану своїх свердловин. Shell експлуатує систему Sensabot – віддалено контролюваних роботів, здатних функціонувати в локаціях, небезпечних для людини. В агросекторі створюються спеціальні роботи, які зможуть знищувати бур'яни, не використовуючи пестицидів.

2. Цифровізація створює нові сектори й сегменти так само, як і нові професії. За оцінками Українського інституту майбутнього, до 60% доданої вартості в Україні у 2030 р. буде створено в нових високотехнологічних секторах економіки, у таких як штучний інтелект, робототехніка, біоінженерія, 3D-принтинг, наномедицина тощо.

Сьогодні в багатьох розвинених країнах галузь інформаційних технологій розвивається бурхливими темпами і стає запорукою сталого економічного розвитку й відчутного внеску в їх ВВП. За даними Statista, у 2013–2022 роках динаміка частки IT у світових економіках суттєво варіювалася. Так, частка IT у ВВП США зростає від 26,8 до 35,7%, у ВВП Китаю – від 9,5 до 11,7%. А от у Євросоюзі, навпаки, частка IT скоротилася від 21,8 до 11,8%, хоча тут варто врахувати Brexit і випадіння з розрахунків Великої Британії [3].

Зв'язок між рівнем розвитку IT й економічним розвитком країн є важливою та взаємодійною динамікою, яка може впливати на багато аспектів суспільства, зокрема:

- інновації та продуктивність: розвинені країни зазвичай інвестують в інформаційні технології для підвищення ефективності й продуктивності в різних галузях. Використання сучасних технологій може зумовити до інноваційні рішення й оптимізацію бізнес-процесів;
- глобалізація та конкурентоспроможність: країни з розвинутою IT-інфраструктурою можуть легше взаємодіяти на міжнародному рівні. Це сприяє розвитку міжнародної торгівлі, комунікації та залученню іноземних інвестицій, що поліпшують конкурентоспроможність;
- розширення можливостей для бізнесу: інформаційні технології створюють нові можливості для бізнесу, розвиваючи цифрові платформи, електронну комерцію та інші інноваційні форми взаємодії;
- розвиток людського капіталу: захоплення й використання IT в економіці вимагає висококваліфікованої робочої сили. Отже, розвиток

ІТ може стимулювати розвиток людського капіталу через навчання й розвиток в галузі технологій;

- підвищення якості життя: інформаційні технології можуть поліпшити якість життя громадян, надаючи доступ до освіти, охорони здоров'я та інших важливих послуг;
- інклюзивний розвиток: розвиток ІТ може сприяти інклюзивному економічному росту, даючи змогу менш розвиненим регіонам і групам населення залучати до себе інвестиції та розвиватися.

Одже, подальше поглиблення глобалізації створює передумови для формування світового ринку інформаційних технологій. Сучасний світовий ринок інформаційних технологій є одним із світових ринків, які найбільш динамічно розвиваються і характеризуються високою конкуренцією. Це спонукає багато країн збільшувати витрати на розроблення інноваційних інформаційних технологій, які забезпечуватимуть поглиблення взаємодії між країнами у сфері економіки, політики, культури й суспільного життя.

Список використаних джерел

1. Олешко Т.І., Касьянова Н.В., Смерічевський С.Ф. Цифрова економіка: підручник. Київ: НАУ, 2022. 200 с.
2. Україна 2030 р. – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html#6-2-12> (дата звернення:15.03.2024)
3. ІТ в економіці України. URL: <https://speka.media/it-v-ekonomici-ukrayini-yak-minyalasya-iogo-castka-vpliv-ta-trendi-rinku-za-roki-nezaleznosti-plrw0p> (дата звернення:18.03.2024).